

HODNOCENÍ ZÁKLADNÍCH KOAGULAČNÍCH TESTŮ – PROTROMBINOVÉHO TESTU = QUICKOVA TESTU (PT) A AKTIVOVANÉHO PARCIÁLNÍHO TROMBOPLASTICKÉHO ČASU (APTT)

PROTROMBINOVÝ TEST (PT)

Vydávání výsledkových listů:

Vyjádření výsledku protrombinového testu se liší, je-li pacient léčen kumarinovými preparáty, nebo pokud je bez terapie těmito léky. Odlišnost spočívá v rozdílném pojetí interpretace výsledku:

1/ K výsledku **PT bez terapie** přistupujeme jako k většině výsledků získaných u koagulačních testů. Zjišťuje se koagulační čas pacienta (t_P), koagulační čas kontrolní plazmy (t_N) a vypočítá se ratio (poměr – R) těchto časů (t_P / t_N).

Vyjádření výsledků PT, v případě, že pacient neužívá kumarinové preparáty (nebo tato informace není na požadavkovém listu uvedena):

Protrombinový poměr (PT-ratio) – t_P / t_N^*

Referenční biologický interval pro PT-ratio (R)

Věk	Rozmezí
0–28 dní	0,80–1,50
1–6 měsíců	0,80–1,40
6 měsíců – 18 let	0,80–1,20
nad 18 let	0,80–1,20

*Pozn.: Tento výsledek se vydává i u pacientů léčených novými antitrombotiky – dabigatran, rivaroxaban a další.

2/ U léčených pacientů kumarinovými preparáty se zjišťují stejné hodnoty jako u PT bez léčby, ale výsledná hodnota (t_P / t_N) se porovnává s hodnotami aktuálního mezinárodního standardu (**WHO International Standard Thromboplastin**). Převod se uskuteční pomocí hodnoty ISI (International Sensitivity Index), kterou musí mít každý komerčně používaný tromboplastin uvedenu. Výsledek se vyjadřuje v hodnotách INR (International Normalized Ratio). Hodnota INR se vypočte ze vztahu:

$$INR = (t_P / t_N)^{ISI}$$

Vyjádření výsledků PT, pokud je uvedena léčba kumarinovými preparáty:

PT INR

Referenční biologický interval INR se neuvádí. Terapeutické hodnoty INR volí lékař podle stavu a diagnózy pacienta.

3/ V případě, že laboratoř nedostává údaje o léčbě pacientů, je možné uvádět obě varianty výsledků. Je na úvaze ošetřujícího lékaře, jak bude výsledek interpretovat. Na výsledkovém listu je uváděn i čas v sekundách jako dodatečná informace pro lékaře.

4/ Pokud hodnota INR je vyšší než 6, tak se číselný údaj nevydává a uvádí se **INR ≥ 6**.

Klinický význam vyšetření

Měření tromboplastinového času se získávají informace o funkční aktivitě faktorů protrombinového komplexu t.j. II, V, VII a X. Tento screeningový test se používá:

- pro detekci poruch vnějšího koagulačního systému,
- pro monitorování orální antikoagulační terapie,
- pro stanovení jednotlivých koagulačních faktorů vnějšího koagulačního systému,
- pro kontrolu funkce jater při syntéze koagulačních faktorů.

Heparin ve výrazně vyšších než terapeutických koncentracích a inhibitory typu Lupus anticoagulant (LA) mohou ovlivnit koagulační čas a vést k hodnotám INR, které neodrážejí správně pravdivou úroveň antikoagulace.

Volba antikoagulantu (např. oxalát místo citrátu) a stav vzorku (např. hemolytický, lipemický apod.) mohou ovlivnit výsledky. U vysoce chylózních vzorků může docházet k nepřesnostem při detekci koagulačního času. U takových problematických vzorků je doporučeno opakovat odběr vzorku a jeho měření.

Extrémně patologické hodnoty jsou telefonicky hlášeny okamžitě a je proveden záznam do LIS.

AKTIVOVANÝ PARCIÁLNÍ TROMBOPLASTINOVÝ ČAS (APTT)

Biologický referenční interval:

Referenční biologický interval pro APTT-ratio (R)

Věk	Rozmezí
0–28 dní	0,80–1,50
1–12 měsíců	0,80–1,30
1 rok – 11 let	0,80–1,20
11–16 let	0,80–1,30
nad 16 let	0,80–1,20

Terapeutické rozmezí pro léčbu heparinem: ratio 1,5–2,5

5/ APTT je prodlouženo u pacientů léčených kumarinovými preparáty. Do hodnoty 120 s se vydává reálná hodnota. U delších časů se uvádí APTT ≥ 120 s. Na výsledkovém listu je uváděn i čas v sekundách jako dodatečná informace pro lékaře.

Interference

Stanovení APTT může být ovlivněno destičkovým faktorem 4, který může být uvolněn při agregaci destiček nebo při jejich poškození (nutno provádět šetrné odběry s minimálními traumaty). Nízká teplota též indukuje agregaci destiček a uvolnění destičkového faktoru 4.

Terapeutické dávky hirudinu nebo jiných přímých inhibitorů trombinu mohou prodlužovat koagulační čas. Výběr antikoagulantů (např. oxalát místo citrátu) a stav vzorku (např. hemolytický, chylózní) mohou ovlivnit výsledky. Protilátky proti fosfolipidům (Lupus antikoagulans) mohou prodlužovat koagulační časy.

Všechny tyto parametry je nutné brát do úvahy při hodnocení výsledku.

Klinický význam vyšetření

Aktivovaný parciální tromboplastinový čas (APTT) je univerzální screeningový test k detekci abnormalit vnitřního koagulačního systému. Prodloužené časy jsou dosahovány u jaterních nemocí, při poruchách faktorů vnitřního koagulačního systému (VIII, IX, XI a XII), u hemofilii, při nedostatku vitamínu K, v přítomnosti látek s antitrombotickým účinkem. APTT nepostihuje faktory VII a XIII.

Tento test se také používá k monitorování heparinové léčby při použití nefrakcionovaného heparinu. Vzorek krve po podání heparinu musí být zpracován do 1 hodiny po odběru. Pomocí APTT nelze sledovat účinky podávání nízkomolekulárních heparinů.

Volba antikoagulantu (např. oxalát místo citrátu) a stav vzorku (např. hemolytický, lipemický apod.) mohou ovlivnit výsledky. U vysoce chylózních vzorků může docházet k nepřesnostem při detekci koagulačního času. U takových problematických vzorků je doporučeno opakovat odběr vzorku a jeho měření.

Při vydávání výsledků jsou pro snadnější klinickou interpretaci výsledky vydávány s hodnotami referenčního rozmezí diferencovaného podle věku a pohlaví.

Extrémně patologické hodnoty jsou telefonicky hlášeny okamžitě.

